

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122
info@fin.ee

Koopia:
Finantsinspeksioon
Sakala 4
15030 Tallinn
info@fi.ee

Meie: 17.03.2025. a. nr 11

Ettepanek pandikirjadega seonduvate järelevalvearuannete regulatsioonide täpsustamiseks

Pöördume Rahandusministeeriumi poole ettepanekuga muuta pandikirjaportfelli likviidsusvaru raporteerimise käsitlust selliselt, et see võimaldaks edasilükatava tähtajaga pandikirjade puhul likviidsusvaru arvestada ja raporteerida vastavalt pandikirjaseadusega kehtestatud reeglitele. Viitame Rahandusministri 30.08.2019 määruse nr 40 „Pandikirjadega seonduvate järelevalvearuannete sisu, nende koostamise alused ja esitamise kord“ (edaspidi “määrus”) lisale 2. Täpsemalt on küsimus edasilükatava maksetähtajaga pandikirjade likviidsusvaru arvutamise ja raporteerimise metoodikas.

1. Õiguslik taust

Pandikirjade likviidsusriski maandamiseks saab pandikirju emiteerida edasilükkava tähtajaga (nn *soft bullet structure*), millisel puhul on lunastamistähtajal tehtava väljamakse katteks likviidsuspuhvri arvestamisel erireeglid. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv (EL) 2019/2162, mis käsitleb pandikirjade emiteerimist ja pandikirjade avalikku järelevalvet, art. 16 lõige 5 lubab liikmesriikidel kehtestada pandikirjade tagatiste kogumi likviidsusvaru arvestamisel, et “*lunastamistähtaja pikendamist võimaldavate struktuuride puhul arvutatakse põhisumma pandikirja tingimustes seatud lunastamistähtpäevast.*” Eesti õiguses on seda võimalust kasutatud ning likviidsusvaru minimaalse suuruse arvutamisel lubatud maksekohustuse täitmiseks tehtava väljamakse puhul lähtuda tähtajast, mis kehtiks edasilükkava tingimuse saabumisel (PandiKS § 21 lõige 4). Maksetähtaega edasilükkava

tingimuse kohta käivad nõuded on sätestatud PandiKS § 17 lõigetes 4 ja 4¹, millega välistatakse emitendi suvast sõltuv maksetähtaja edasilükkamine.

PandiKS eelnõu seletuskirjas on seadusandja likviidsusvaru arvestamise erisust *soft bullet* pandikirjade osas selgitanud järgmiselt: „Emitent võib lõike 3 arvutustes lähtuda tingimusest, mis kehtiks, kui edasilükkamise tingimus täitub. Näiteks olukord, kus võlakirjade tingimustes on sätestatud, et võlakirjade lunastamistähtaeg lükkub edasi ühe aasta võrra, kui emitent kuulutab välja pankroti. Selles näites ei pea pandikirjade võlakirja lunastusväärtust arvestama likviidsusreservi minimaalse summa arvutamisel vastavalt lõikele 3, kuna nimetatud makset ei pea tingimata tegema järgmise 180 päeva jooksul.“

Seega saab Eestis täiendava tegevusloa saanud emitent juhul, kui tema pandikirjade emissiooni prospektis on lubatud edasilükkav tingimus, likviidsuse igapäevase erinevuse arvutamisel alates 180 päeva enne esialgset lunastamistähtaega hakata kasutama põhiosa tagasimaksekohustuse arvutamisel tähtaega, mis kehtiks edasilükkava tingimuse saabumisel. PandiKS § 21 lõike 4 rakendamine ei sõltu pandikirjade pikendatud tähtaja tegelikust rakendamisest, vaid pandikirja tingimustes (prospektis) toodud võimalusest, eeldusel, et PandiKS § 17 lõike 4 (ehk edasilükkava tingimuse nõuded) tingimused on täidetud.

Tänaseks on Eesti emitentide esimesed pandikirjad jõudnud või jõudmas oma tingimustes ettenähtud lunastamistähtajani. Sellega seoses on tekkinud vajadus ka likviidsusraportites hakata kajastama põhisummade lunastusmakseid. Paraku on turupraktika põhjal nüüdseks ilmnenud, et *soft bullet* pandikirjade osas ei ole likviidsusvarude arvestamise ja raporteerimise metoodikas edasilükkava tingimuse arvessevõtmine võimalik.

Määrus võeti vastu 30.08.2019 ehk enne Pandikirjadirektiivi avaldamist 18.12.2019 (OJ L328, 18.12.2019). Määruse eelnõu seletuskirjas on seetõttu sätestatud, et Euroopa Liidu õigus pandikirjadega seotud aruandlust hetkel ei reguleeri. Samas kehtestas Pandikirjadirektiiv artikli 21 lõikes 2 punktis 3, et tagatiste kogumi likviidsusvaru aruandlus tehakse pädevale asutusele artikli 16 kohaselt. Artikkel 16 kohane aruandlus aga sõltus liikmesriikide poolt lunastamistähtaja pikendamist võimaldavate struktuuride lubamisest siseriiklikus õiguses (mida Eesti õigus lubas).

Oleme seisukohal, et määruse lisa 2 punkt 4 ei anna korrektselt edasi seadusandja tahet. Nimelt puudub selle alusel võimalus likviidsusvaru arvutamisel lähtuda edasilükkavast tingimusest, ehkki seadus seda otsesõnu lubab ning emitent on sunnitud likviidsusvaru näitama ainult tegeliku maksegraafiku alusel. See omakorda võib tekitada olukorra, kus esitatud likviidsusraportite põhjal tekib näiline likviidsuspuudujääk, ehkki tegelikult edasilükatava tähtaja tõttu sellist puudujääki ei teki ning täiendava likviidsuse lisamine ei oleks sisuliselt vajalik ega põhjendatud.

2. Ettepanek

Eeltoodust lähtudes teeme käesolevaga ettepaneku muuta määruse lisa 2 (Likviidsuse aruanne) punkti 2, täiendades kuupäeva määramise reegleid järgmiselt (lisatav sõnastus on esitatud kursiivis):

“Siin näidatakse aruandereal näidatavate laekumiste ja väljamaksete kuupäev. Kui emitent on kooskõlas pandikirjaseaduse § 17 lõikega 4 või 4¹ kehtestanud pandikirjade tingimustes edasilükkava tingimuse, mille täitumise tagajärjel pikeneb pandikirjast tuleneva maksekohustuse tähtaeg, siis näidatakse aruandereal väljamaksete kuupäev, mis kehtiks edasilükkava tingimuse saabumisel.

Kuupäev esitatakse kaheksakohalise numbrina, kus esimesed neli numbrit näitavad asjakohast majandusaastat, kaks järgmist numbrit asjakohast kuud ja viimased kaks numbrit asjakohast kuupäeva (nt 20190131 tähendab 2019. aasta 31. jaanuari).

Väljamaksete summa näidatakse koos tekkepõhise intressiga.

Küsimuste korral oleme valmis andma täiendavaid selgitusi.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Katrin Talihärm

Tegevjuht